

Żywnienie kóz

Zasady żywienia kóz wysoko mlecznych

- **Bilansować dawki w oparciu o normy żywienia i tabele wartości pokarmowej pasz – „IZ PIB – INRA, Normy Żywienia przeżuwaczy” Kraków 2009**
- **Stosować wysokiej jakości pasze objętościowe**
- **Starannie bilansować diety pod względem białka i energii**
- **Uzupełniać składniki mineralne i witaminy**
- **Stosować fazowe żywienie kóz w poszczególnych stadiach laktacji**
- **Wprowadzać system żywienia TMR**

Wpływ nadmiaru białka i niedoboru energii w dawce na organizm kozy

Skutki nadmiaru białka w dawce przy jednoczesnym niedoborze energii

- **Zmniejszenie wydajności i pogorszenie składu mleka**
- **Uszkodzenia wątroby, wysokie koszty leczenia kóz**
- **Zaburzenia funkcji rozrodczych : stany zapalne jajników, zatrzymywanie łożyska, wydłużanie OMC**
- **Wzrost liczby komórek somatycznych w mleku**
- **Zmiany chorobowe w racicach**
- **Straty białka paszowego i zwiększone koszty żywienia**
- **Straty energii zużywanej w procesie syntezy mocznika i tym samym pogorszenie deficytu energetycznego**
- **Zanieczyszczenie środowiska wydalaniem azotem**

Ocena stopnia zbilansowania dawki na podstawie zawartości mocznika w mleku

**Zawartość mocznika
w mleku, mg/l**

**Status fizjologiczny
kozy**

> 330

stan patologiczny

270 – 330

**stan podwyższonego
ryzyka**

180 – 270

stan normalny

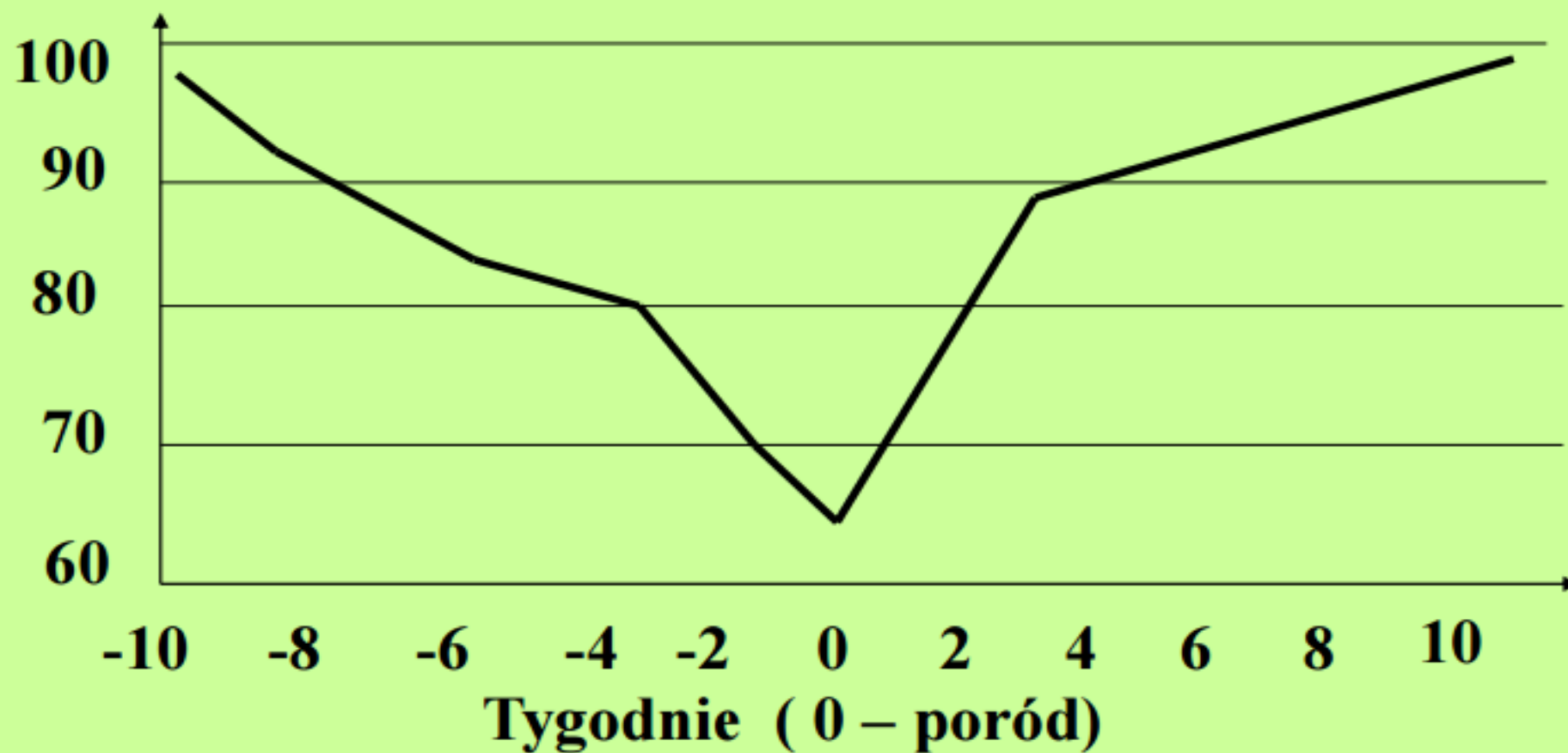
150 – 180

**poziom obniżony
(podwyższone ryzyko)**

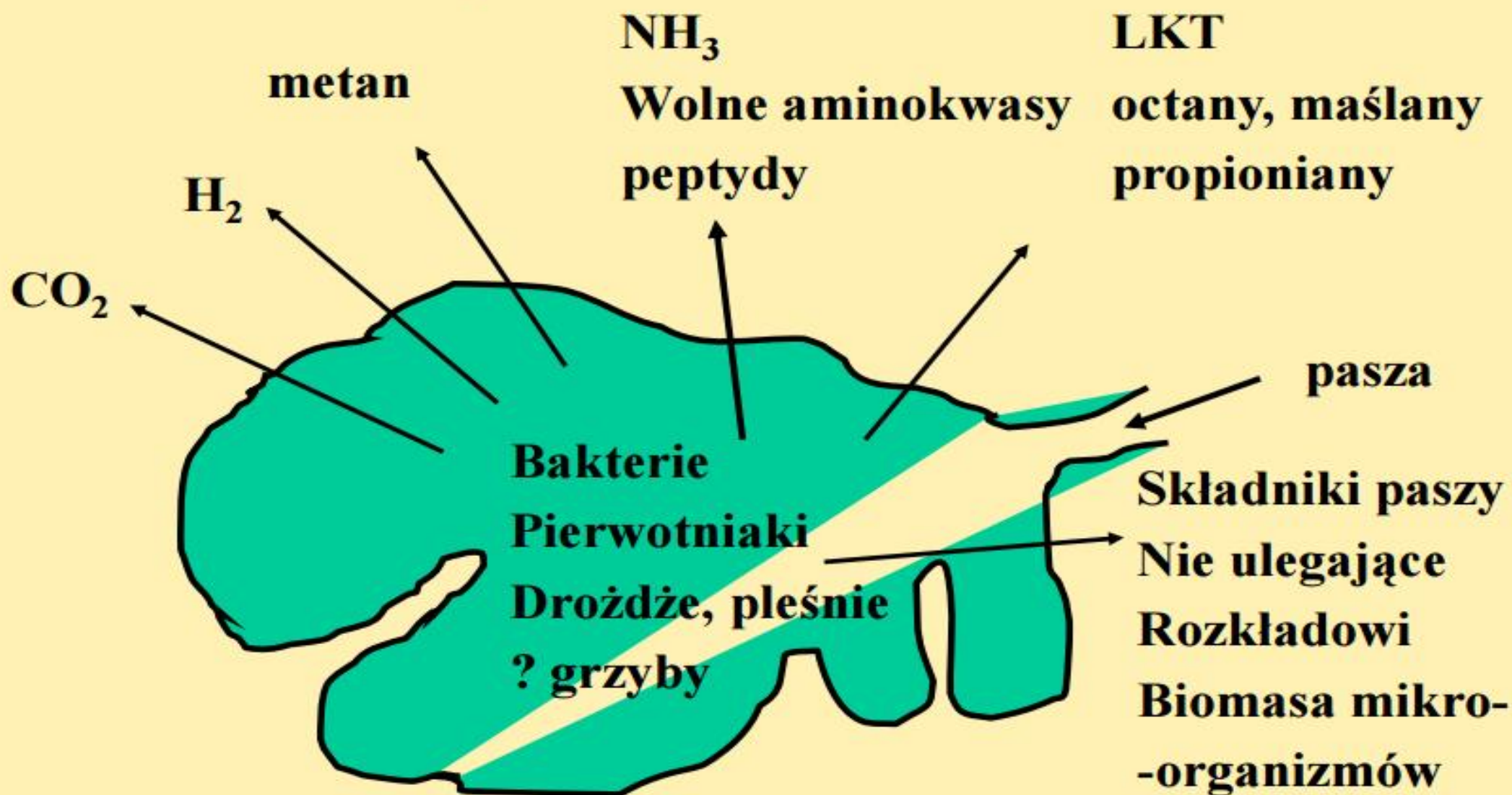
< 150

niedobór białka

Pobranie przez kozy suchej masy dawki przed i po porodzie

Koza posiada żwacz – to ogromne i bardzo skomplikowane laboratorium

Koza jest przeżuwaczem !!!

Funkcje bakterii w żwaczu

- **rozkład włókna**
- **skrobi**
- **rozkład i synteza białka**

Rola pierwotniaków w żwaczu

- **fermentacja skrobi**
- **zjadając bakterie poprawiają jakość białka**

Podatność na procesy rozkładu bakteriynego składników paszy w żwaczu

Ponad 50% s.m. paszy w tym:

- nawet do 90% białka**
- 10 – 40% tłuszczu**
- 30-60% celulozy**
- 95% węglowodanów łatwo strawnych**

Włókno a funkcje żwacza

- **Koza powinna pobierać s.m. z pasz obj. ok. 2% w stosunku do masy ciała**

W całej dawce:

- **Zawartość ADF 19-21 %**
- **Zawartość NDF 28-30%**
- **Z pasz objętościowych powinno pochodzić 65-75% NDF**

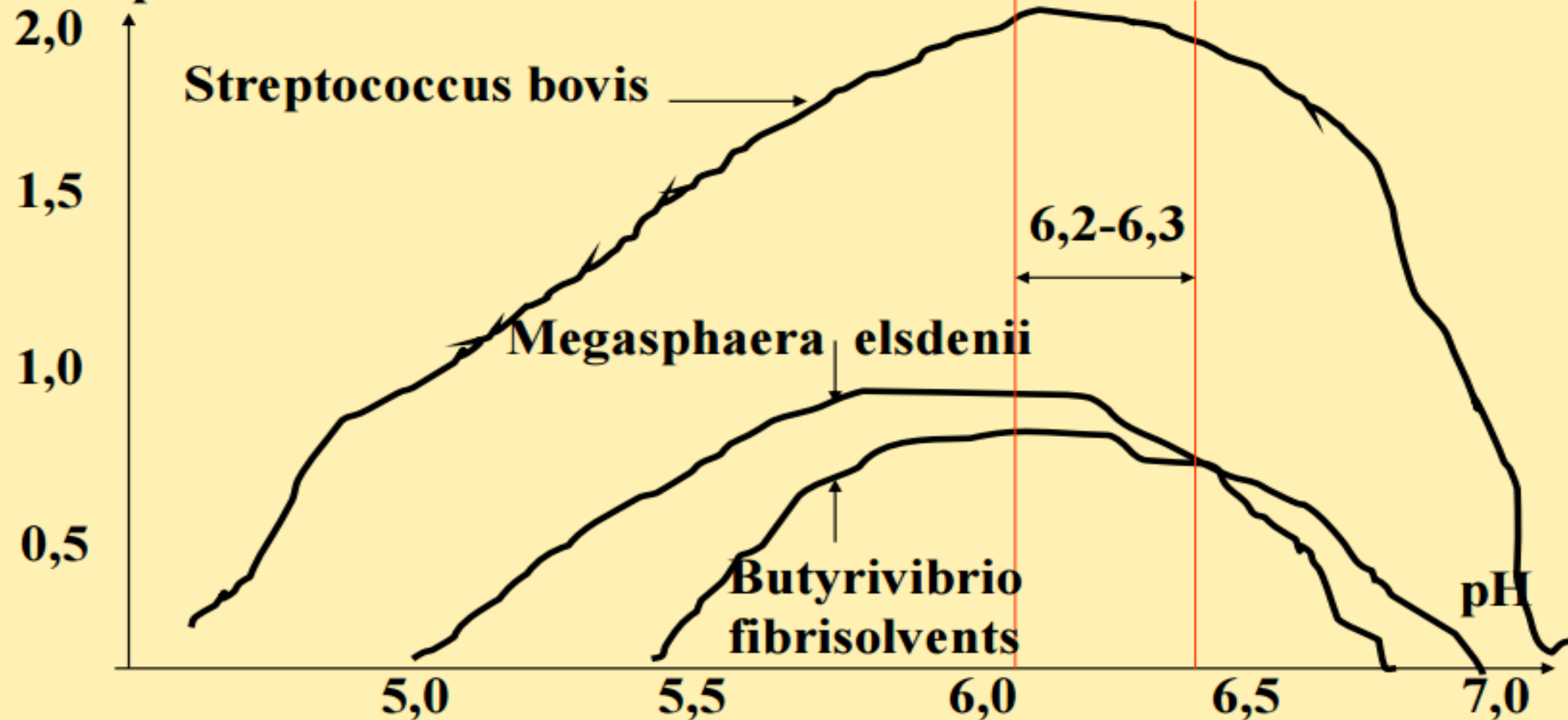
NDF / ADF

Neutralne włókno detergentowe (NDF) to właściwie cała ściana komórkowa, która składa się głównie z celulozy, hemicelulozy i ligniny. Kwaśne włókno detergentowe (ADF) to przede wszystkim celuloza i lignina. Różnica między koncentracją NDF i ADF stanowi hemiceluloza. **Wysoki poziom NDF w mieszance negatywnie wpływa na jej pobranie, zaś zbyt wiele frakcji ADF obniża ogólną strawność paszy.**

Wpływ pH treści żwacza na rozwój różnych gatunków drobnoustrojów

- Tempo wzrostu/h

Pasze w żywieniu kóz

- **Objętościowe**: zielonki z traw i roślin motylkowatych i sporządzone z nich kiszonki, kiszonka z kukurydzy.
- **Treściwe**: śruty zbożowe, nasiona roślin strączkowych, śruty poekstrakcyjne i makuchy, wysłodki, młóto.
- **Dobre pastwisko** – 3 kg mleka bez paszy treściwej. 0,15 ha na kozę z przychówkiem.

Pasze w żywieniu kóz c.d.

- **Specyficzne**: liście i gałęzie z drzew i krzewów, zioła, chwasty, odpady ogrodowe, kasztany, żołędzie, suche pieczywo. Największy przysmak to jabłoń i lipa.

Przykładowa dawka dla kozy o masie ciała 60 kg, wydajność 3 kg mleka, 3,5% tłuszczu, 2,9% białka

- 1. Kiszonka z kukurydzy (ok. 35% suchej masy) - 1,5 kg**
  - 2. Sianokiszonka z lucerny (ok. 35% suchej masy) - 1,0 kg**
  - 3. Mieszanka treściwa, np. CJ - 0,5 kg**
  - 4. Śruta owsiana - 0,3 kg**
  - 5. Śruta jęczmienna - 0,3 kg**
  - 6. Mieszanka mineralno-witaminowa dla kóz 20 gramów**
-
- Na każdy kg mleka poniżej 3 kg zmniejszamy ilość paszy treściwej o 0,5 kg, a przy wydajności powyżej 3 kg zwiększamy o 0,5 kg.**